

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 2025 r.

**w sprawie zakończenia realizacji „Programu profilaktyki zachorowań na grypę Słoneczna Jesień” oraz
„Programu szczepień profilaktycznych przeciwko wirusom brodawczaka ludzkiego HPV”**

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art.7 ust.1 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), art. 4 ust.1 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107 ze zm.), art. 48ab ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. 1. Zakończyć „Program profilaktyki zachorowań na grypę Słoneczna Jesień”, zwany dalej „Programem Słoneczna Jesień”, ujęty w uchwale nr XXIX/635/20 Rady Miasta Katowice z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2021-2027”.

2. Analiza możliwości wcześniejszego zakończenia realizacji i finansowania Programu Słoneczna Jesień w odniesieniu do zakładanych celów stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Zakończyć „Program szczepień profilaktycznych przeciwko wirusom brodawczaka ludzkiego HPV”, zwany dalej „Programem szczepień p/HPV”, ujęty w uchwale nr XXIX/635/20 Rady Miasta Katowice z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2021-2027”.

2. Analiza możliwości wcześniejszego zakończenia realizacji i finansowania Programu szczepień p/HPV w odniesieniu do zakładanych celów stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Analiza możliwości wcześniejszego zakończenia realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej pn. „Program profilaktyki zachorowań na gripę Słoneczna Jesień na lata 2021-2027”

1. Podstawa do zakończenia programu polityki zdrowotnej pn. „Program profilaktyki zachorowań na gripę Słoneczna Jesień na lata 2021-2027” (dalej: Program) - art. 48ab ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.):

„W przypadku wystąpienia okoliczności wskazujących na niecelowość kontynuowania realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej podmiot, który opracował, wdrożył, realizuje i finansuje ten program, jest obowiązany do zakończenia jego realizacji i finansowania. Decyzję o zakończeniu realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej poprzedza się analizą możliwości wcześniejszego zakończenia realizacji i finansowania tego programu w odniesieniu do zakładanych celów programu. W analizie określa się termin zakończenia realizacji i finansowania programu.”

2. Stan przed rozpoczęciem Programu oraz stan obecny:

Realizacja Programu rozpoczęła się w 2021 roku. Zgodnie z przyjętym przez Głównego Inspektora Sanitarnego Programem Szczepień Ochronnych na rok 2021 szczepienia p/grypie znajdowały się w katalogu szczepień zalecanych, niefinansowanych z budżetu państwa. W związku z tym realizacja Programu stanowiła dla mieszkańców Katowic jedyną możliwość skorzystania z bezpłatnego szczepienia p/grypie.

Zgodnie z treścią ustawy z dnia 13 lipca 2023 roku o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. 2023 r., poz. 1733), rozszerzono grono osób, którym przysługuje bezpłatne zaopatrzenie w leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne na osoby, które nie ukończyły 18. roku życia oraz osoby, które ukończyły 65. rok życia. Następnie od 1 września 2023 roku zgodnie z obwieszczeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, szczepienia p/grypie zostały objęte 100% refundacją dla wszystkich seniorów, którzy ukończyli 65 lat. W tym momencie miasto Katowice miało już zawarte umowy z wybranymi w otwartym konkursie ofert realizatorami Programu, tak więc podjęto decyzję o kontynuowaniu jego realizacji do grudnia 2023 roku.

W 2024 roku miasto Katowice nie finansowało realizacji szczepień w ramach Programu – ograniczono się wówczas do zorganizowania akcji promującej korzystanie z bezpłatnych szczepień finansowanych z budżetu państwa (plakaty, ulotki, ogłoszenia prasowe).

W związku z utrzymaniem finansowania ze środków budżetu państwa szczepień p/grypie dla osób w wieku 65 lat i starszych, dalsza realizacja Programu jest niecelowa.

3. Podsumowanie realizacji Programu z uwzględnieniem założonych celów:

Program był finansowany do wysokości środków finansowych zaplanowanych w budżecie miasta Katowice na dany rok na realizację „Programu profilaktyki i promocji zdrowia dla miasta Katowice na lata 2021-2027”. Realizacja Programu cieszyła się corocznie zainteresowaniem seniorów, nawet pomimo trwającej w latach 2020-2022 pandemii COVID-19.

Poniżej przedstawiono dane dot. zgłaszalności do udziału w Programie w latach 2021-2023:

Rok	Liczba osób zaszczepionych	Środki finansowe
2021	1340	86 244,05 zł
2022	2856	205 973,00 zł
2023	3655	298 527,00 zł

Cel główny Programu, tj. „*uodpornienie na grypę mieszkańców miasta Katowice w wieku 65 lat i starszych, w tym przebywających w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych, domach pomocy społecznej poprzez umożliwienie im skorzystania z bezpłatnego szczepienia p/grypie*” – został osiągnięty w latach 2021-2023.

Realizacja celów szczegółowych Programu przebiegała następująco:

- 1) Zmniejszenie zapadalności na grypę i ilości powikłań pogrypowych wśród osób objętych programem oraz zmniejszenie liczby zgonów na grypę w ogólnej populacji mieszkańców miasta – na podstawie danych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach oraz Państwowego Zakładu Higieny, które dotyczą przypadków zachorowań na grypę potwierdzonych laboratoryjnie, można zauważyć, że zapadalność na grypę istotnie zmniejszyła się w 2023 roku w stosunku do wcześniejszego roku.

Tabela przedstawia dane dot. zachorowań na grypę (potwierdzone laboratoryjnie):

liczby bezwzględne / współczynnik na 100 tys. ludności

Rok	2021	2022	2023
m. Katowice	0 / 0	208 / 73,9	7 / 2,5
woj. śląskie	6 / 0,1	490 / 11,2	431 / 9,9
Polska	63 / 0,2	6976 / 18,4	10938 / 29

Źródło: Wydział Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Państwowy Zakład Higieny

<https://www.katowice.uw.gov.pl/download/6065> (str. 461, 462, 466-468)

<https://www.katowice.uw.gov.pl/download/5487> (str. 464, 466)

https://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/2023/Ch_2023.pdf (str. 78)

- 2) Wyrównanie szans w zakresie dostępu do świadczeń medycznych nie finansowanych ze środków publicznych osób znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej – cel został osiągnięty poprzez umożliwienie wszystkim zamieszkałym w Katowicach seniorom w wieku 65 lat i starszym, w tym w szczególności osobom w trudnej sytuacji socjalno-bytowej, skorzystania z bezpłatnych szczepień p/grypie.
- 3) Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej Katowic dotyczącej zagrożeń związanych z zachorowaniami na grypę.
- 4) Podniesienie poziomu wiedzy na temat szczepień przeciwko grypie i ich skuteczności w grupie osób objętych programem.
- 5) Zwiększenie społecznej akceptacji szczepień przeciwko grypie.
– Cele nr 3-5 osiągnięto, realizując corocznie akcję promującą szczepienia jako najskuteczniejszą metodę profilaktyki grypy, za pośrednictwem kanałów informacyjnych miasta, lokalnych mediów oraz materiałów drukowanych dystrybuowanych wśród mieszkańców.
- 6) Zaszczepienie p/grypie corocznie nie mniej niż 4 000 mieszkańców Katowic w wieku 65 lat i starszych – cel nie został osiągnięty w pełnym zakresie:

2021 rok – 1 340 mieszkańców (w wyniku otwartego konkursu ofert zawarto umowy na realizację szczepień dla 1 560 mieszkańców, a niepełne wykonanie wynika z niższego zainteresowania mieszkańców).

2022 rok – 2 856 mieszkańców (w wyniku otwartego konkursu ofert zawarto umowy na realizację szczepień dla 3 517 mieszkańców, a niepełne wykonanie wynika z niższego zainteresowania mieszkańców).

2023 rok – 3 655 mieszkańców (w wyniku otwartego konkursu ofert zawarto umowy na realizację szczepień dla 3 660 mieszkańców, a niepełne wykonanie wynika z niższego zainteresowania mieszkańców).

Zgodnie z informacją zawartą w pkt. VI.3. Programu, tj. „Źródła finansowania”: Program był finansowany do wysokości środków finansowych zaplanowanych w budżecie miasta Katowice na dany rok na realizację „Programu profilaktyki i promocji zdrowia dla miasta Katowice na lata 2021-2027”.

- 7) Zaszczepienie p/grypie corocznie nie mniej niż 400 mieszkańców Katowic w wieku 65 lat i starszych przebywających w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych, domach pomocy społecznej – w każdym roku realizacji programu w wyniku otwartych konkursów ofert zawarto umowy,

które umożliwiały realizację celu, jednak z powodów braku zainteresowania części seniorów, a także równoległego finansowania szczepień z budżetu państwa w 2021 roku, cel nie został osiągnięty w pełnym zakresie:

2021 rok – 80 mieszkańców (w wyniku otwartego konkursu ofert zawarto umowy na realizację szczepień dla 450 mieszkańców ww. placówek).

Należy dodać, że w 2021 roku jednorazowo Minister Zdrowia na podstawie rozporządzenia z dnia 27 sierpnia 2021 r. w sprawie metody zapobiegania grypie sezonowej w sezonie 2021/2022 (Dz.U. 2021 poz. 1581) wprowadził bezpłatne szczepienia p/grypie dla osób przebywających w domach pomocy społecznej i innych placówkach stacjonarnych. Stąd niższa niż planowano liczba osób, które skorzystały ze szczepienia w ramach Programu miasta Katowice.

2022 rok – 272 mieszkańców (w wyniku otwartego konkursu ofert zawarto umowy na realizację szczepień dla 540 mieszkańców ww. placówek).

2023 rok – 358 mieszkańców (w wyniku otwartego konkursu ofert zawarto umowy na realizację szczepień dla 468 mieszkańców ww. placówek).

- 8) Zaszczepienie p/grypie corocznie nie mniej niż 10 mieszkańców w wieku 65 lat i starszych, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym o kodzie R lub N poprzez umożliwienie im skorzystania z bezpłatnego szczepienia podczas wizyty domowej – cel nie został osiągnięty w pełnym zakresie:

2021 rok – w wyniku rozstrzygnięcia konkursu zawarto umowy na szczepienia dla 12 osób, jednakże ostatecznie z tej możliwości skorzystało tylko 5 mieszkańców.

2022 rok – 15 mieszkańców.

2023 rok – 2 mieszkańców – w konkursie nie złożono ofert umożliwiających realizację szczepień domowych w szerszym zakresie.

4. Planowany termin zakończenia realizacji Programu: 23 października 2025 r.

Analiza możliwości wcześniejszego zakończenia realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko wirusom brodawczaka ludzkiego HPV realizowany w mieście Katowice na lata 2021-2027”

1. Podstawa do zakończenia programu polityki zdrowotnej pn. „Program szczepień profilaktycznych przeciwko wirusom brodawczaka ludzkiego HPV realizowany w mieście Katowice na lata 2021-2027” (dalej: Program) - art.48ab ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.):

„W przypadku wystąpienia okoliczności wskazujących na niecelowość kontynuowania realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej podmiot, który opracował, wdrożył, realizuje i finansuje ten program, jest obowiązany do zakończenia jego realizacji i finansowania. Decyzję o zakończeniu realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej poprzedza się analizą możliwości wcześniejszego zakończenia realizacji i finansowania tego programu w odniesieniu do zakładanych celów programu. W analizie określa się termin zakończenia realizacji i finansowania programu.”

2. Stan przed rozpoczęciem Programu oraz stan obecny:

Realizacja Programu rozpoczęła się w 2021 roku. Zgodnie z przyjętym przez Głównego Inspektora Sanitarnego Programem Szczepień Ochronnych na rok 2021 szczepienia p/HPV znajdowały się w katalogu szczepień zalecanych, niefinansowanych z budżetu państwa. W związku z tym realizacja Programu stanowiła jedyną możliwość skorzystania z bezpłatnego szczepienia p/HPV.

Ww. stan trwał do dnia 1 czerwca 2023 roku, kiedy na podstawie obwieszczenia Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 roku w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem (Dz.Urz. Ministra Zdrowia z dnia 27 lutego 2023 roku poz. 16) został wprowadzony powszechny program szczepień przeciw HPV. Początkowo obejmował młodzież w wieku 12-13 lat, natomiast od 1 września 2024 roku populacja uprawniona do skorzystania ze szczepień została rozszerzona na wszystkie osoby w wieku 9-14 lat.

3. Podsumowanie realizacji Programu z uwzględnieniem założonych celów:

W latach 2021-2024 miasto Katowice realizowało program bezpłatnych szczepień p/HPV, który adresowany był do wszystkich uczniów klas VII szkół podstawowych w Katowicach. Realizowano szczepienia szczepionką 9-walentną, podawaną w schemacie dwudawkowym. Równoległe do akcji szczepień przeprowadzano również corocznie akcję edukacyjną, skierowaną zarówno do uczniów, jak i do ich rodziców/opiekunów prawnych oraz nauczycieli.

Realizacja Programu przypadła na okres pandemii COVID-19, która znacząco ograniczyła możliwości przeprowadzania spotkań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i uczniów oraz szczepień p/HPV na terenie szkół. Z tego też powodu początkowo zgłaszalność do udziału w Programie była na znacznie niższym poziomie, niż obserwowany w ramach poprzedniej edycji Programu, tj. w latach 2014-2020, kiedy to szczepieniami obejmowano corocznie ponad 65% uczniów (z wyłączeniem roku 2020, w którym rozpoczęła się pandemia).

Poziom zgłaszalności do szczepienia sprzed okresu pandemii udało się uzyskać dopiero w 2023 roku, tj. w ostatnim pełnym roku realizacji Programu. W 2024 roku Program był wygaszany – sfinansowano wówczas wyłącznie szczepienia dla osób, które rozpoczęły udział w Programie w 2023 roku, ale z uzasadnionych powodów nie zdołały zostać objęte pełnym schematem szczepienia.

Rok	Populacja uczniów klas VII szkół podstawowych	Liczba osób zaszczepionych co najmniej I dawką	Koszt realizacji Programu
2021	2900	549 (18,9%)	381 561,12 zł
2022	3200	943 (29,5%)	992 954,92 zł
2023	976	597 (61,2%)	876 861,32 zł

2024	102 dawki podane 95 osobom, które rozpoczęły udział w Programie w 2023 roku	55 515,16 zł
RAZEM:	7076	2 089 (29,5%)
		2 306 892,52 zł

Cel główny Programu, tj. „*zwiększenie odporności osobniczej na zakażenia wirusem HPV oraz zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania chorobom nowotworowym i zakażeniom spowodowanymi infekcją HPV w populacji chłopców i dziewcząt w wieku 14 lat, a tym samym poprawa stanu zdrowia mieszkańców miasta Katowice zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Zdrowia w sprawie priorytetów zdrowotnych*” – został osiągnięty w latach 2021-2024.

Cele szczegółowe Programu osiągnięto w następującym zakresie:

- 1) *zwiększenie liczby szczepionych dziewcząt i chłopców w latach 2021-2027 w mieście Katowice powyżej 70% populacji 14-latków* – nie udało się zrealizować ww. celu, czego głównym powodem była trwająca w latach 2020-2022 pandemia COVID-19 i obawy rodziców przed jednoczesnym szczepieniem p/COVID-19 oraz HPV. Jednakże należy zwrócić uwagę, że zgodnie z danymi NFZ realizacja Programu miasta Katowice osiągnęła znacząco wyższą zgłaszalność niż program powszechny finansowany z budżetu państwa, którym do końca 2024 roku objęto ok. 14% uprawnionej populacji na terenie województwa śląskiego oraz ok. 23% uprawnionej populacji miasta Katowice. W związku z tym, po zakończeniu realizacji Programu miasto Katowice nadal będzie prowadzić działania mające na celu zwiększenie zainteresowania rodziców i opiekunów prawnych dzieci szczepieniami p/HPV.
- 2) *wzrost akceptowalności szczepień przeciwko infekcji HPV wśród rodziców i opiekunów prawnych dzieci zakwalifikowanych do szczepienia* – cel został osiągnięty w latach 2021-2023.
- 3) *zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości rodziców oraz młodzieży szkolnej w wieku 14 lat w zakresie zachowań ryzykownych oraz chorób przenoszonych drogą płciową, w tym zakażeń HPV* – cel został osiągnięty w latach 2021-2023 poprzez prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych zarówno do uczniów (łącznie ok. 7 tysięcy osób), jak również do ich nauczycieli, rodziców i opiekunów prawnych (łącznie ok. 9300 osób).
- 4) *popularyzowanie wśród rodziców i młodzieży zdrowego stylu życia oraz nawyku systematycznego wykonywania zalecanych badań profilaktycznych nie tylko nowotworowych, ale także cywilizacyjnych* - cel został osiągnięty w latach 2021-2023 poprzez prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych zarówno do uczniów (łącznie ok. 7 tysięcy osób), jak również do ich nauczycieli, rodziców i opiekunów prawnych (łącznie ok. 9300 osób).

4. Planowany termin zakończenia realizacji Programu: 23 października 2025 r.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 48ab ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych „w przypadku wystąpienia okoliczności wskazujących na niecelowość kontynuowania realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej podmiot, który opracował, wdrożył, realizuje i finansuje ten program, jest obowiązany do zakończenia jego realizacji i finansowania.”

W 2023 roku wprowadzono bezpłatne szczepienia p/grypie finansowane z budżetu państwa dla wszystkich osób w wieku 65 lat i starszych, dlatego w 2024 roku Program Słoneczna Jesień został zawieszony. Stan ten utrzymuje się w 2025 roku.

W 2023 roku wprowadzono również bezpłatne szczepienia p/HPV finansowane z budżetu państwa dla wszystkich osób w wieku 9-14 lat, dlatego w 2024 roku Program szczepień p/HPV realizowany w Katowicach był wygaszany i finansowano wówczas wyłącznie szczepienia dla osób, które rozpoczęły udział w programie miejskim w 2023 roku, ale z uzasadnionych powodów nie zdołały ukończyć pełnego cyklu szczepienia.

Mając na uwadze treść ww. art. 48ab ust. 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dalsze finansowanie z budżetu miasta szczepień p/HPV dla dzieci i młodzieży oraz szczepień p/grypie dla seniorów w wieku 65 lat i starszych uznaje się za niecelowe.

Niniejszą uchwałą miasto Katowice formalnie kończy realizację obu programów.